

7 korrik 2021

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

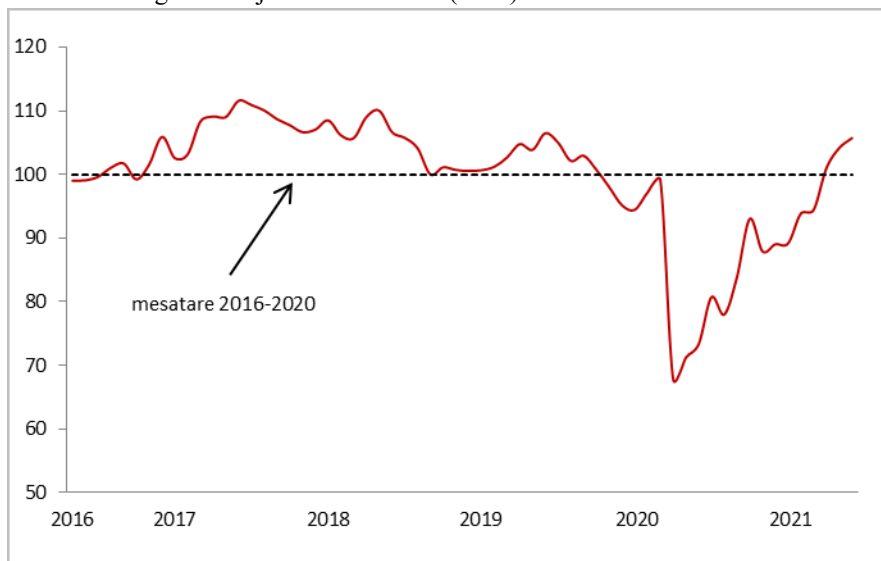

Komisioni Evropian¹

Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) shënoi një rritje prej 1.6 pikë në muajin qershor 2021 krahasuar me nivelin e muajit maj. TNE-ja vijoi prirjen përmirësuese për të shtatin muaj radhazi. Niveli aktual i treguesit arriti në 105.7, duke qëndruar 5.7 pikë mbi mesataren afatgjatë (Grafik 1). Dinamika pozitive e TNE-së në muajin qershor u përcaktua kryesisht nga rritja e besimit në sektorët e shërbimeve dhe të tregtisë. Gjithashtu, besimi konsumator u përmirësua por në një masë më të vogël. Nga ana tjetër, besimi në sektorin e industrisë shënoi rënie, ndërsa besimi në sektorin e ndërtimit mbeti në nivel të përafërt me vlerat e muajit të kaluar (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE)

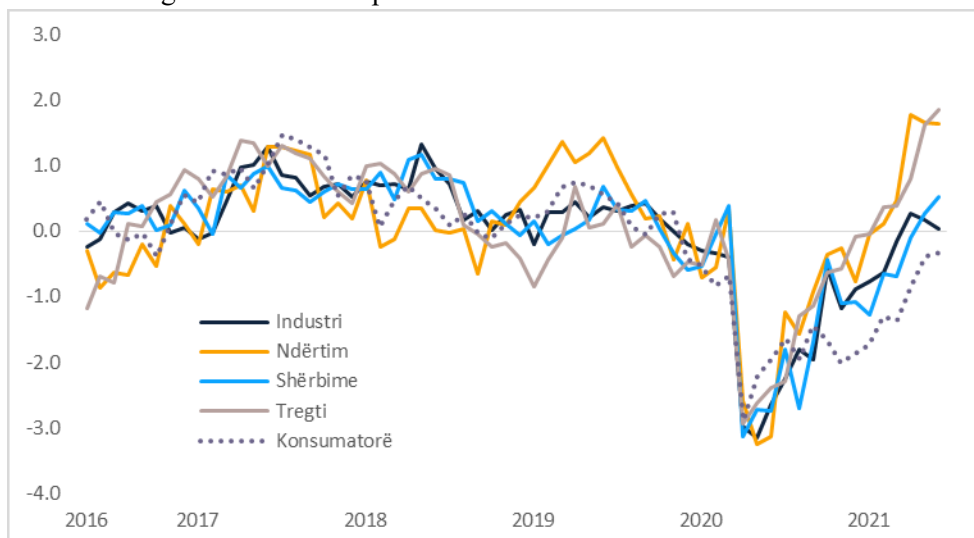
Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

¹ Vrojtimit e besimit bashkë-financohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e harmonizimit të Komisionit Evropian.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) ra me 2.1 pikë përqindje krahasuar me muajin e kaluar, por jo nën mesataren afatgjatë (Grafik 2). Ky zhvillim u ndikua nga rëniet në komponentët e *kontratave nga eksportet* dhe *prodhimi aktual* (Tabelë 2 - Industria). Norma e shfrytëzimit të kapaciteteve në industri shënoi vlerën 75.9% për tremujorin e dytë të vitit 2021², rreth 1.4 pikë përqindje më e lartë se një tremujor më parë. Përmirësim të konsiderueshëm krahasuar me tremujorët pararendës shënoi edhe treguesi i *gjendjes financiare* të bizneseve në sektorin e industrisë.

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) rezultoi shumë pranë nivelit të muajt të kaluar. Dy komponentët përbërës të tij kanë lëvizur në kahe të kundërta. Vlerësimi i bizneseve në lidhje me *aktivitetin ndërtues* është më i ulët se një muaj më parë, ndërsa komponenti i *porosive aktuale* është përmirësuar (Tabelë 2 - Ndërtimi). Norma e shfrytëzimit të kapaciteteve në ndërtim shënoi vlerën 66.7% për tremujorin e dytë të vitit, rreth 3.0 pikë përqindje më e lartë se një tremujor më parë.

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*.

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Shënim: *Grafiku paraqet seri të standardizuara, për të korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatare dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) u rrit me 4.1 pikë përqindje në muajin qershor krahasuar me muajin maj. Kjo rritje u ndikua si nga komponenti i lidhur me *ecurinë e biznesit* ashtu edhe nga komponenti i lidhur me *kërkesën*. Për të dytin muaj rresht, ky tregues është mbi nivelin e mesatares së tij afatgjatë (Grafik 2, Tabelë 2 - Shërbime). Norma e shfrytëzimit të kapaciteteve në shërbime shënoi vlerën 75.4% për tremujorin e dytë të vitit, rreth 2.4 pikë përqindje më e lartë se një tremujor më parë. Përmirësim të konsiderueshëm krahasuar me tremujorët pararendës shënoi edhe treguesi i *gjendjes financiare* të bizneseve në këtë sektor.

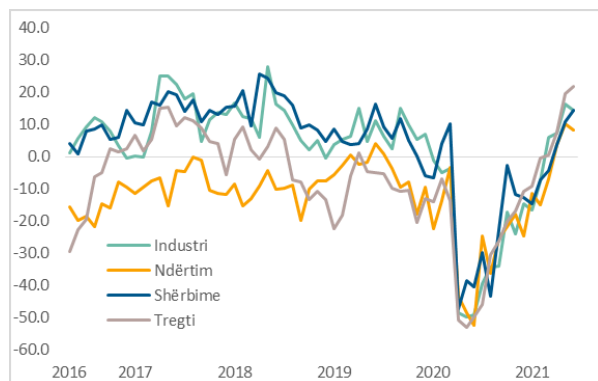
Treguesi i besimit në tregti (TBT) u rrit me 2.2 pikë përqindje krahasuar me muajin e kaluar, duke vijuar të mbetet mbi mesataren e tij afatgjatë. Rritja ka ardhur nga të dy komponentët përbërës të TBT-së - *ecuria aktuale e biznesit* dhe *pritjet për nivelin e punësimit*. Ndërkohë, balanca e *ecurisë së biznesit për tre muajt*

² Pyetjet shtesë për bizneset lidhur me *normën e shfrytëzimit të kapaciteteve* dhe *gjendjen financiare* dhe kanë frekuencë tremujore dhe përfshihen në pyetësorët e marsit, qershorit, shtator dhe dhjetorit.

e ardhshëm ka pësuar rënie (Tabelë 2 - Tregtia). Norma e shfrytëzimit të kapaciteteve në tregti shënoi vlerën 74.6% për tremujorin e dytë të vitit, rreth 0.9 pikë përqindje më e lartë se një tremujor më parë .

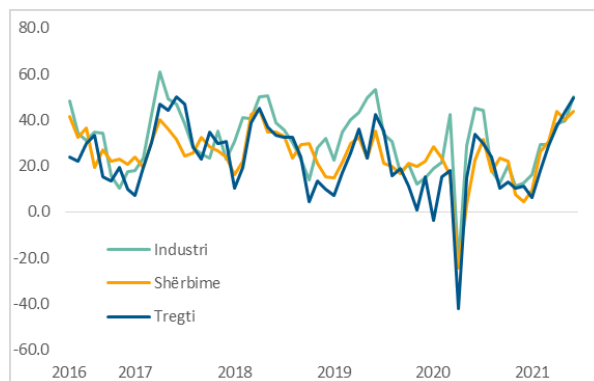
Treguesi i besimit konsumator (TBK) u rrit me 0.4 pikë përqindje në muajin qershor, duke vijuar trendin e muajve të fundit, ndonëse në një masë më të përmbajtur. Rritjen e udhëhoqi pritja pozitive për *situatën e përgjithshme ekonomike në të ardhmen*, shoqëruar nga përmirësime të lehta edhe të pritjeve për *situatën e tyre financiare në të ardhmen* si dhe *pritjet për blerjet në shuma të mëdha*. Nga ana tjetër, komponenti i blerjeve aktuale në shuma të mëdha ka shfaqur rënie krahasuar me majin (Tabelë 2 - Konsumatori).

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve gjatë 3 muajve të fundit.

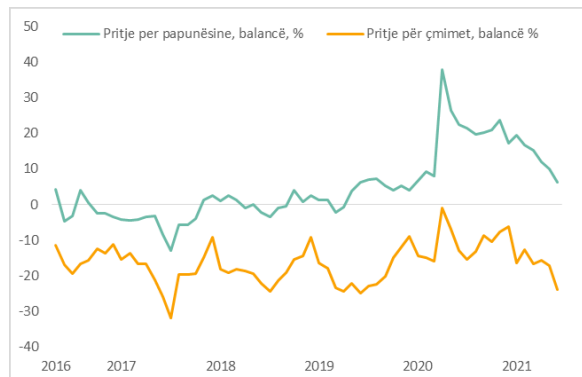
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë 3 muajve të ardhshëm.

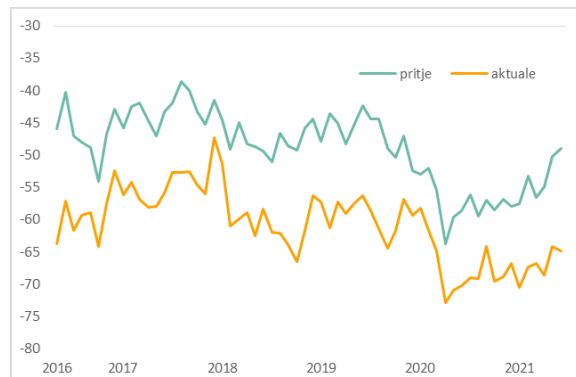
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm.

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Blerjet në shuma të mëdha të konsumatorëve.

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat			2020			2021			Situata aktuale	
	min	mes	maks	Prill	Maj	Qershor	Prill	Maj	Qershor	Koniunkturale**	Strukturore***
Industri	-60.5	-12.6	7.6	-57.8	-60.5	-52.6	-8.6	-9.9	-12.1	↓	+
Ndërtim	-57.4	-30.3	-18.5	-51.8	-57.4	-56.3	-15.5	-16.5	-16.6	=	+
Shërbime	-47.4	3.9	23.2	-47.4	-40.5	-40.9	2.3	8.5	12.6	↑	+
Tregti	-32.4	-4.3	9.1	-32.4	-29.4	-27.2	3.5	11.4	13.6	↑	+
Konsumator	-40.6	-24.5	-16.2	-40.6	-36.8	-35.4	-29.1	-26.6	-26.2	↑	-

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

*) Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga maj 2016.

***) Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.

****) Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje)

	2020			2021					
	Tet	Nënt	Dhjet	Jan	Shkur	Mars	Prill	Maj	Qersh
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBI-së)	-17.2	-24.0	-14.5	-16.6	-7.4	5.9	7.2	16.3	14.3
Kontratat porositëse (pyetja 2, komponent i TBI-së)	-22.9	-30.0	-28.7	-24.5	-23.9	-19.6	-16.6	-19.5	-18.3
Kontratat porositëse nga eksportet (pyetja 3, komponent i TBI-së)	-23.5	-37.4	-35.2	-31.5	-34.8	-31.6	-16.5	-26.6	-32.2
Inventari i produkteve të përfunduara (pyetja 4)	-11.1	-10.2	-10.3	-9.8	-8.6	-6.4	-5.3	1.0	-2.5
Prodhimi pritje (pyetja 5)	30.5	20.5	21.4	24.0	27.5	25.5	28.5	27.0	31.0
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	1.5	2.0	4.4	2.7	5.3	6.3	9.4	7.6	10.7
Punësimi pritje (pyetja 7)	2.2	1.2	-0.5	-2.6	0.9	4.5	3.5	6.8	9.5
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBN-së)	-21.8	-17.9	-24.7	-11.5	-15.1	-6.9	3.8	10.3	8.4
Kontratat porositëse (pyetja 3, komponent i TBN-së)	-44.7	-46.9	-48.6	-49.6	-43.7	-45.8	-34.7	-43.3	-41.7
Punësimi pritje (pyetja 4)	1.9	2.5	4.6	4.6	1.3	7.3	9.7	7.8	14.8
Çmimet pritje (pyetja 5)	5.9	5.5	5.0	6.0	7.1	10.2	9.4	7.0	10.1
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBSH-së)	-2.7	-11.6	-12.6	-14.6	-7.3	-4.4	3.7	10.7	14.3
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 2, komponent i TBSH-së)	-3.6	-16.6	-14.7	-19.4	-6.0	-10.2	0.9	6.2	11.0
Kërkesa pritje (pyetja 3)	19.8	12.8	11.7	19.6	27.7	26.4	35.2	40.4	34.8
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 4)	-18.8	-7.1	-19.0	-14.8	-12.6	-8.0	-5.4	-5.3	-1.8
Punësimi pritje (pyetja 5)	6.8	4.8	9.1	5.5	9.2	4.1	13.6	11.9	13.2
Çmimet pritje (pyetja 6)	0.2	-0.5	3.1	-6.5	3.0	3.8	2.3	0.4	9.1

TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBT-së)	-20.1	-16.8	-10.7	-9.1	-0.3	0.5	7.7	19.6	21.8
Gjendja e inventarëve (pyetja 2)	-6.8	-3.9	-5.4	-5.1	-6.4	-4.1	-6.2	-1.1	2.0
Pritje për porositë në të ardhmen (pyetja 3)	17.1	16.5	15.5	21.6	21.6	16.8	21.3	29.1	29.0
Ecuria e biznesit pritje (pyetja 4)	20.5	20.6	18.9	24.0	27.1	24.8	28.1	37.5	32.0
Pritje për ecurinë e biznesit (pyetja 5, komponent i TBT-së)	-0.6	-2.8	0.7	-0.1	-1.0	-1.5	-0.7	3.1	5.4
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale (pyetja 1)	-15.2	-15.6	-15.7	-15.8	-15.0	-17.6	-15.8	-10.1	-12.2
Situata financiare pritje (pyetja 2, komponent i TBK-së)	-1.8	-4.9	-2.3	-0.1	0.8	0.2	1.4	3.4	4.2
Situata ekonomike aktuale (pyetja 3)	-29.4	-31.1	-27.5	-29.5	-24.3	-26.4	-25.3	-19.9	-19.1
Situata ekonomike pritje (pyetja 4, komponent i TBK-së)	-8.1	-9.7	-8.2	-5.5	-4.9	-5.2	-0.3	2.3	4.6
Çmimet aktuale (pyetja 5)	0.7	-0.2	-3.6	-6.2	-6.4	-4.5	-5.4	-5.2	-3.1
Çmimet pritje (pyetja 6)	-12.0	-12.0	-14.2	-17.0	-13.8	-15.7	-16.2	-17.3	-19.1
Papunësia pritje (pyetja 7)	21.2	22.9	18.2	19.8	16.9	15.4	10.0	7.7	6.1
Blerjet e mëdha aktuale (pyetja 8, komponent i TBK-së)	-67.6	-69.6	-70.8	-74.0	-67.5	-66.8	-65.8	-62.9	-64.6
Blerjet e mëdha pritje (pyetja 9, komponent i TBK-së)	-57.4	-58.7	-58.6	-56.8	-55.5	-56.4	-51.8	-49.2	-49.1
Kursimi aktual (pyetja 10)	-55.6	-55.0	-54.3	-52.4	-50.0	-51.3	-49.6	-47.2	-46.0
Kursimi pritje (pyetja 11)	-53.2	-55.5	-53.1	-52.4	-49.8	-49.7	-48.4	-45.2	-44.3
Gjendja aktuale financiare (pyetja 12)	-0.7	-0.4	0.5	-0.6	1.1	-0.9	0.8	2.7	2.6

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Aneks

Shpjegime metodologjike

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vrojtimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve të cilët kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.